

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfint, 198
Tel. 24-36-41

Nr. CE/974 din 17.02. 2017
La nr.05/206 din 03.02.2017

Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție asupra proiectului de lege pentru completarea art.23 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr.1544-XII din 23 iunie 1993.

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 3 file.

Director adjunct

Cristina ȚARNĂ

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr.ELO17/3915 din 13.02.2017

la proiectul de lege pentru completarea art.23 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr.1544-XII din 23 iunie 1993

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.780/2001 privind actele legislative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție, aprobată prin Ordinul nr.179 din 17 noiembrie 2016 a directorului Centrului Național Anticorupție.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de lege este Guvernul Republicii Moldova, autor nemijlocit – Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, ceea ce corespunde art.73 din Constituție.

Categoria actului legislativ propus este lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art.6-11 din Legea nr.780/2001 privind actele legislative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:

- „a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate.”*

Art.11 al Legii nr.239/2008 alin.(2²) prevede: „Anunțul privind organizarea consultărilor

publice și materialele aferente sânt făcute publice cu cel puțin 15 zile lucrătoare înainte de definitivarea proiectului de decizie.”

Art.12 alin.(2) al Legii nr.239/2008 stabilește: *„Termenul de prezentare a recomandărilor asupra proiectelor de decizii va constitui cel puțin 10 zile lucrătoare de la data mediatizării anunțului referitor la inițierea elaborării deciziei sau de la data mediatizării anunțului privind organizarea consultărilor publice.”*

Anunțul privind organizarea consultărilor publice, textul proiectului și nota informativă la acesta au fost publicate pe pagina web oficială a Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei la data de 23 ianuarie 2017 cu specificarea termenului limită pentru prezentarea propunerilor 31 ianuarie 2017. Astfel, autorul nu a respectat termenul limită de 10 zile lucrătoare pentru prezentarea propunerilor și nici termenul de 15 zile lucrătoare înainte de definitivarea proiectului de decizie referitor la anunțul privind organizarea consultărilor publice și materialele aferente.”

Autorul proiectului nu a asigurat informarea publicului referitor la inițierea elaborării prezentului proiect de decizie și nu a plasat pe pagina sa web versiunea finală a proiectului. Suplimentar, remarcăm că nu sunt date publicității nici recomandările și obiecțiile (sinteza obiecțiilor și propunerilor) recepționate de autor după consultarea publică a proiectului. În consecință, se constată omiterea etapelor procesului de asigurare a transparenței prevăzute la art.8 lit.a) și e), art.11 alin.(2/2) și art.12 alin.(2) din Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative: *„Prezentul proiect de lege a fost elaborat în vederea realizării Planului de acțiuni „Memorie. Onoare. Respect” instituit prin Dispoziția Guvernului nr.52-d din 19 aprilie 2016 în scopul sporirii gradului de protecție socială a militarilor care s-au încadrat într-un grad de dizabilitate ca urmare a participării la acțiunile de luptă din Afghanistan și în urma acțiunilor de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova în timpul satisfacerii serviciului militar în termen, dizabilitatea fiind cauzată fie de îndeplinirea nemijlocită a îndatoririlor de serviciu militar sau de o afecțiune contractată în perioada îndeplinirii serviciului militar”.*

Nici proiectul nici nota de însoțire a proiectului nu preved expres scopul promovării proiectului. Totodată, analizând în esență prevederile proiectului, apreciem că scopul proiectului este completarea art.23 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr.1544-XII din 23 iunie 1993 prin stabilirea cuantumului minim al pensiei de dizabilitate pentru persoanele încadrate într-un grad de dizabilitate severă, accentuată sau medie în urma participării la acțiunile de luptă din Afghanistan și în urma acțiunilor de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova din rândurile militarilor în termen.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Proiectul promovează interesul persoanelor încadrate într-un grad de dizabilitate severă, accentuată sau medie în urma participării la acțiunile de luptă din Afghanistan și în urma acțiunilor de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova din rândurile militarilor în termen care vor beneficia de o mărire a pensiei de dizabilitate,

ceea ce este conform interesului public.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă. În conformitate cu art.20 din Legea nr.780/2001 privind actele legislative, proiectele de acte legislative sunt însoțite de nota informativă care include:

„a) condițiile ce au impus elaborarea proiectului, inclusiv necesitatea armonizării actului legislativ cu reglementările legislației comunitare, finalitățile urmărite prin implementarea noilor reglementări;
b) principalele prevederi, locul actului în sistemul legislației, evidențierea elementelor noi, efectul social, economic și de altă natură al realizării lui;
c) referințele la reglementările corespondente ale legislației comunitare și nivelul compatibilității proiectului de act legislativ cu reglementările în cauză [...]”.

Potrivit notei informative: *„Mărimea minimă a pensiilor de dizabilitate a invalizilor de război din rândul militarilor în termen (ca urmare a participării la acțiunile de luptă din Afghanistan și în urma acțiunilor de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova) propusă în proiect va contribui la asigurarea unui nivel de trai decent pentru această categorie de beneficiari.”*

Nota informativă a proiectului de lege este întocmită formal și corespunde parțial condițiilor reglementate de art.20 din Legea nr.780/2001 privind actele legislative.

I.5.2. Argumentarea economico-financiară. Conform art.20 lit.d) al Legii nr.780/27.12.2001 privind actele legislative, nota informativă trebuie să conțină: *„d) fundamentarea economico-financiară în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare și de altă natură”.*

La nota informativă autorul anexează lista cheltuielilor economico-financiare necesare pentru implementarea proiectului de lege. Potrivit listei respective pentru anul 2017 sunt necesare mijloace financiare în sumă de 4470,000 lei, pentru anul 2018 - 5037,400 lei, pentru anul 2019 - 5278,100 lei.

Autorul nu menționează dacă proiectul va avea acoperire financiară. Totodată, în avizul Ministerului Finanțelor nr.08-17/440 din 13 ianuarie 2017 la proiectul de lege expertizat, se menționează că: *„[...] majorarea pensiilor invalizilor de război [...], va condiționa identificarea mijloacelor financiare suplimentare, de care bugetul de stat la moment nu dispune [...]”.* În același aviz Ministerul Finanțelor menționează că: *„[...] proiectul urmează a fi examinat/discutat la etapa elaborării Strategiei sectoriale de cheltuieli pentru sectorul Protecția socială pe anii 2018-2020, reieșind din prioritățile sectorului dat, urmărind scopul de asigurare a conformării cadrului de politici cu cel de resurse, precum și corelării programelor de cheltuieli cu prioritățile din documente strategice.”*

Întrucât, în transferurile de la bugetul de stat la bugetul asigurărilor sociale de stat pentru anul 2017 nu au fost prevăzute mijloace pentru cheltuielile ce includ implementarea proiectului, acesta nu are acoperire financiară. În consecință, începând cu 01.03.2017 și pe tot parcursul anului bugetar 2017, implementarea proiectului nu va produce efecte juridice.

Proiectul nu este argumentat din punct de vedere economico-financiar și nu corespunde exigențelor prevăzute de art.20 lit.d) al Legii nr.780/27.12.2001 privind actele legislative.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.19 al Legii nr.780/2001 privind actele legislative *"textul proiectului de act legislativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

c) se utilizează termeni adecvați [...] și de o largă circulație; [...]

e) terminologia utilizată în actul elaborat este constantă și uniformă ca și în celelalte acte legislative și în reglementările legislației comunitare; se va utiliza unul și același termen dacă este corect, iar folosirea lui repetată exclude confuzia; [...]

g) se evită folosirea [...] cuvintelor și expresiilor [...] neutilizabile și/sau cu sens ambiguu;

h) se evită tautologiile juridice; [...]"

Conținutul proiectului este expus în limbă simplă, clară și concisă, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În prevederile proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu prevederile altor acte în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Proiectul conține reglementări ce se referă la activitatea Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei și Casei Naționale de Asigurări Sociale implicată direct în procesul de punere în aplicare a noilor prevederi promovate în proiectul de lege expertizat prin reexaminarea condițiilor și mărimii pensiilor stabilite la art.23 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr.1544-XII din 23 iunie 1993.

Astfel, în urma analizei proiectului prenotat, se constată că reglementările acestuia nu conțin factori și riscuri de corupție.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului încalcă drepturile cetățenilor în ceea ce privește accesul la informație prevăzut de art.34 alin.(2) din Constituția Republicii Moldova potrivit căruia: *"Autoritățile publice, potrivit competențelor ce le revin, sânt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice și asupra problemelor de interes personal."*

III. Concluzia expertizei

La momentul efectuării expertizei anticorupție asupra proiectului de lege, se atestă omiterea etapelor procesului de asigurare a transparenței prevăzute la art.8 lit.a) și e), art.11 alin.(2/2) și art.12 alin.(2) din Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional.

Proiectul nu este argumentat din punct de vedere economico-financiar și nu corespunde exigențelor prevăzute de art.20 lit.d) al Legii nr.780/27.12.2001 privind actele legislative. Întrucât, în transferurile de la bugetul de stat la bugetul asigurărilor sociale de stat pentru

anul 2017 nu au fost prevăzute mijloace pentru cheltuielile ce includ implementarea proiectului, acesta nu are acoperire financiară. În consecință, începând cu 01.03.2017 și pe tot parcursul anului bugetar 2017, implementarea proiectului nu va produce efecte juridice.

Se recomandă completarea notei informative la capitolul fundamentare economico-financiară în condițiile art.20 lit.d) al Legii nr.780/27.12.2001 privind actele legislative.

13 februarie 2017

Experți ai Direcției legislație și expertiză anticorupție:

Vera Macovei, inspector

